

Betreffende: Goedkeuring in eerste lezing van de nieuwe versie van het ontwerp van RPA 'Josaphat'

De Brusselse regering heeft gisteren de nieuwe versie van het ontwerp van het Richtplan van Aanleg 'Josaphat' in eerste lezing goedgekeurd. Wij nemen akte van dit besluit, maar beschikken in dit stadium over zeer weinig informatie om het project te analyseren, gezien wij niet betrokken zijn geweest gedurende de aanpassingsfase van het ontwerp ondanks talrijke verzoeken van de partners van Manifesto #PlanBJosaphat¹.

Op basis van het persbericht van de regering - en in tegenstelling tot wat in juni werd aangekondigd in de Commissie voor Leefmilieu en Energie van het Brussels Parlement - gaat het hier niet om een volledige herziening van het project, maar slechts om wijzigingen in de marge, die toelaten om de lopende onderhandelingen met vastgoedconsortia - die in het kader van een concurrentiedialoog in 2017 werden opgestart en waarop de Maatschappij voor Stedelijke Inrichting (MSI²) toezicht houdt - te behouden en voort te zetten. We vinden het merkwaardig dat deze competitieve dialoog voorrang krijgt op de ontwikkeling van een kwalitatieve wijk, aangezien RPA Josaphat nog niet definitief werd goedgekeurd.

Het gewijzigde ontwerp betekent geen paradigmaverschuiving, fase 1 van het PAD lijkt onveranderd te worden gehandhaafd, wat onvermijdelijk zal resulteren in de verwoesting van een van de meest biodiverse zones van de site, waar naturalisten de meeste soorten hebben waargenomen. Het is merkwaardig, eens te meer, dat de ontwikkelingen in het meest biodiverse deel van de site worden opgestart, terwijl de ontwikkeling van het oostelijk deel, dat reeds gedeeltelijk bebouwd is, tot later kan worden uitgesteld. Is het de bedoeling om de biodiversiteit eerst te verwoesten, zodat er vervolgens rustig kan worden ontwikkeld?

Wij betreuren dit gebrek aan ambitie en visie van de Brusselse regering, die volhardt in haar pogingen om huisvesting en biodiversiteit tegen elkaar uit te spelen. In de toekomst zal Brussel nood hebben aan dergelijke open ruimtes om de stad leefbaar te houden en stadsvlucht te ontmoedigen. De dag om deze open ruimtes te vrijwaren is nu aangebroken!

De verschillende alternatieven die door de partners van het manifest #PlanBJosaphat zijn voorgesteld, bewijzen dat het wél mogelijk is om huisvesting en biodiversiteit met elkaar te verzoenen. Bijvoorbeeld, het plan "I love Josaphat" van architecten Jeroen Beerten en Karel Bruyland omvat meer woningen dan het nieuwe RPA, inclusief het behoud van de bijna volledige ruigte en de aanleg van een nieuw park voor de omwonenden. Verder toont het plan een potentieel van 1500 bijkomende woningen in de directe omgeving van het terrein. Dit zonder rekening te houden met een groot aandeel van leegstaande gebouwen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, en de nieuwe trend naar telewerken die deze evolutie alleen nog maar zal versterken.

De aanleg van een biopark van 1,28 hectare - wat neerkomt op nauwelijks 10% van het grasland van het huidige braakliggende terrein (het talud niet meegerekend) - houdt onvoldoende rekening met de milieu- en biodiversiteitsuitdagingen van de 21ste eeuw. Het is erg onwaarschijnlijk dat dit biopark met zijn omsloten ligging en beperkte oppervlakte als schakel in het groene netwerk in het noordoosten van het Brussels Gewest kan blijven functioneren, een schakel die momenteel een toevluchtsoord is voor meer dan 1200 geobserveerde soorten en een stopplaats voor trekvogels. Ook de recente verklaring van Marc

Peeters³, biodiversiteitsdeskundige aan het Koninklijk Instituut voor Natuurwetenschappen, onderstreept nogmaals de noodzaak om deze woestijn in zijn geheel te behouden.

Het is een zeer reductieve aanpak om burgerparticipatie te beperken tot het formuleren van bezwaarschriften in een openbaar onderzoek. Er deed zich een unieke gelegenheid voor om op een constructieve wijze met geëngageerde burgers en verenigingen een stadsdeel te co-creëren. Hoewel ons verzoek om een overlegcommissie (over de biodiversiteit in de stad en het concrete geval van de Josaphat-site) door het Brussels Parlement ontvankelijk werd geacht, hebben wij nog geen nieuws ontvangen over de eventuele uitvoering ervan.

Daar waar andere Europese steden biodiverse gebieden in de stad willen creëren⁴, onder andere met een speciale aandacht voor wilde bijen, heeft onze regering ervoor gekozen om 90% van de biodiverse site te vernietigen. Dit terwijl op de terreinen van de Josaphat-site 128 soorten wilde bijen⁵ werden geobserveerd, wat neerkomt op meer dan 60% van de soorten geobserveerd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest⁶, een derde van alle Belgische soorten, waaronder 9 soorten die op nationale en Europese schaal met uitsterven worden bedreigd.

De 16.000 burgers die een petitie⁷ hebben ondertekend om het braakland van Josaphat te redden en de meer dan 6000 burgers die het nieuws dagelijks volgen op de Facebookgroep "Red de braakland van Josaphat / Red de friche Josaphat", verwachten van de Brusselse regering een duidelijkere *sense of urgency* om adequater te handelen in het licht van een wereldwijde biodiversiteitscrisis.

Wij hopen dat de regering de nieuwe RPA-documenten (met inbegrip van de milieu effectenrapportage) in juli beschikbaar stelt, opdat de verenigingen die het #PlanBJosafat-manifest hebben ondertekend in de komende weken meer in detail kunnen reageren op het aangepaste voorstel.

Le Collectif « Sauvons la Friche Josaphat / Red de Friche Josaphat »

<http://www.sauvonslafrichejosaphat.be/>

<https://www.facebook.com/groups/frichejosaphat/>

¹ Voir PLAN B JOSAPHAT - MANIFESTO : plans alternatifs pour la friche Josaphat, visant à en protéger le patrimoine naturel https://bral.brussels/sites/default/files/bijlagen/MANIFESTO%20josaphat_FR-web_0.pdf

² Voir le communiqué de presse du ministre président de la région de Bruxelles-Capitale https://rudivervoort.brussels/news/_projet-de-pad-josaphat-le-gouvernement-bruxellois-adopte-en-1ere-lecture-la-nouvelle-mouture-du-projet-de-pad-josaphat/

³ « Personne de sensé n'irait construire en plein milieu des Hautes Fagnes », in *Le Soir*, (29/06/2021).

⁴ Philip Oltermann, "Bee-friendly urban wildflower meadows prove a hit with German city dwellers" in *The Guardian*, (20/06/2021).

⁵ Voir : <https://observations.be/locations/264429/>

⁶ Nicolas J. Vereecken et al. "Five years of citizen science and standardised field surveys in an informal urban green space reveal a threatened Eden for wild bees in Brussels, Belgium" Royal Entomological Society

⁷ Voir : <https://www.change.org/frichejosaphat>